

Z CARLOS RUIZ
ZAFÓN

Umbră vântului

Traducere din limba spaniolă
și note de Dragoș Cojocaru

POLIROM
2025

Cuprins

Cimitirul Cărților Uitate	7
Zile de cenușă — 1945-1949.	15
Sărăcie lucie — 1950-1952	59
Năravul din naștere — 1953.	93
Orașul umbrelor — 1954.	121
Nuria Monfort: Amintiri cu fantome — 1933-1955.	417
Umbra vântului — 1955	519
27 noiembrie 1955 — Post-mortem.	541
1956 — Apele de martie	547
1966 — Dramatis personae.	557

N-am izbutit să adorm până când zorii nu au revărsat peste fereastra camerei mele o sută de tonuri cenușii, care de care mai pesimiste. M-a deșteptat Fermín, care azvârlea cu pietricele în geam, din piața bisericii. M-am îmbrăcat cu ce mi-a venit la îndemână și am coborât să-i deschid. Fermín aducea cu sine entuziasmul lui insuportabil de luni dimineața. Am ridicat grilajul și am atârnat cartonul cu anunțul „Deschis“.

— Ia te uită ce cearcăne ai, Daniel. Cât ditamai terenurile de construcție. Se cunoaște că ai luat taurul de carne.

Ducându-mă în spatele prăvăliei, mi-am pus șorțul meu albastru și i l-am întins pe al lui sau, mai bine zis, i l-am aruncat cu îndârjire. Fermín îl înșfăcă din zbor, tot numai un zâmbet pișicher.

— Mai curând am fost luați în carne și eu, și taurul, i-am retezat-o eu.

— Lasă dumneata gregueriile în seama lui don Ramón Gómez de la Serna¹, că ale dumitale suferă de anemie. Să vedem, povestește.

— Ce vrei să povestesc?

— Las la alegerea dumitale. Numărul de împunsături sau turele de onoare.

— Nu-mi arde de glume, Fermín.

— Tinerețe, floare a zevzeciei. În sfârșit, cu mine să nu te înăcrești, fiindcă am vești proaspete despre investigația noastră pe seama amicului tău Carax.

— Sunt numai urechi.

Îmi aruncă o privire de intrigă internațională; o sprânceană arcuită, iar cealaltă în stare de alarmă.

— Ei bine, iată că ieri, după ce am lăsat-o pe Bernarda să se întoarcă acasă cu virtutea intactă, dar cu o pereche de vânătăi zdravene pe buci, m-a lovit un acces de insomnie din cauza acelor

---

1. Autor al unor ciudate arguții literare bazate pe pluralitatea sensurilor și pe calambururi, numite *greguerías*.

provocatoare vecernii amoroase, împrejurare de care am profitat spre a mă îndrepta către unul din centrele de informație ale lumii interlope barceloneze, și anume taverna lui Eliodoro Salfumán, alias Sulă-rece, situată într-un local insalubru, dar nespus de colorat de pe strada Sant Jeroni, mândria și sufletul Ravalului.

— Scurtează, Fermín, pentru Dumnezeu.

— Asta și făceam. Fapt este că, o dată ajuns acolo, dându-mă bine pe lângă câțiva din obișnuiții locului, vechi tovarăși de cazne, am început cercetările în privința numitului Miquel Moliner, soț al Mata Hari-ei dunitale, Nuria Monfort, și presupus intern în hotelurile penitenciare ale municipiului.

— Presupus?

— Mai bine zis ca oricând, fiindcă trebuie să spunem că, în cazul ăsta, între participiul trecut și lucrul făcut nu-i nicio cale de străbătut. Știu prea bine, din experiență, că, în materie de recensământ și socoteală a populației pușcăriașe, informatorii mei din tabernaculul lui Sulă-rece sunt cotați cu mai multă fiabilitate decât lipitorile de la Palatul de Justiție și te pot asigura, prietene Daniel, că nimeni n-a auzit de niciun Miquel Moliner în calitate de deținut, vizitator ori simplă făptură însuflețită în închisorile din Barcelona, cel puțin în ultimii zece ani.

— O fi închis în alt penitenciar.

— Alcatraz, Sing-Sing sau Bastilia. Daniel, femeia aceea te-a mințit.

— Presupun că da.

— Nu mai presupune, recunoaște.

— Și acum ce-i de făcut? Miquel Moliner e o pistă moartă.

— Sau Nuria asta e foarte vie.

— Ce sugerezi dumneata?

— Deocamdată, să explorăm alte căi. N-ar fi rău s-o vizităm pe bătrânica aia, doica cea bună

din basmul pe care ni l-a turnat preasfințitul ieri dimineață.

— Să nu-mi spui că bănuiești că și doica a dispărut.

— Nu, însă mi se pare că a cam sosit ceasul să ne lăsăm de izmeneli și de bătut în poartă ca și când am cere de pomană. În chestiunea asta trebuie să intrăm pe ușa din dos. Mă urmărești?

— Fermín, orice-ai spune dumneata merge și la liturghie.

— Atunci, apucă-te și-ți scutură costumul de băiețaș din cor, fiindcă în după-amiaza asta, de îndată ce închidem, o să-i facem o vizită de milostenie bătrânei, la azilul Santa Lucía. Și acum, povestește-mi. Cum a fost ieri cu mânzișoara aia? Să nu fii ermetic cu mine, fiindcă tot ce n-ai să-mi povestești are să-ți iasă sub formă de bube cu puroi.

Am oftat, învins, și mi-am dat drumul la mărturisiri, fără să las nimic pe fundul sacului. Când am încheiat relatarea și socoteala angoaselor mele existențiale de licean retardat, Fermín mă surprinse cu o îmbrățișare bruscă și sinceră.

— Dumneata ești îndrăgostit, murmură el emoționat, bătându-mă cu palma pe spate. Sărăcuțul.

În după-amiaza aceea am ieșit din librărie la ora exactă, ceea ce a fost suficient ca să ne atragem o privire oțelită din partea lui taică-meu, care, tot văzându-ne cum ne duceam și ne întorceam, începuse să bănuie că umblam cu ceva dubios. Fermín bolborosi ceva incoerent despre niște comisioane rămase nerezolvate și ne-am făcut nevăzuți cu repeziciune. Am presupus că, mai devreme sau mai târziu, trebuia să-i dezvălui tatei o parte din încurcătura aia, însă care parte anume era altă mâncare de pește.

Pe drum, cu obișnuitul său dar pentru folclorul foiletonesc, Fermín mă puse în temă cu scena către care ne îndreptam. Azilul Santa Lucía era

o instituție de o reputație necurată, care lâncezea în măruntaiele unui vechi palat în ruine, situat pe strada Moncada. Legenda ce-l învăluia schița un profil undeva la jumătatea drumului între un purgatoriu și o morgă cu condiții sanitare abisale. Povestea lui era cel puțin neobișnuită. Din secolul al XI-lea adăpostise, printre altele, reședința mai multor familii bine situate, o închisoare, un salon de curtezane, o bibliotecă de codexuri interzise, un cartier militar, un atelier de sculptură, un sanatoriu pentru ciumați și o mănăstire. La jumătatea veacului al XIX-lea, căzând practic în bucăți, palatul fusese transformat într-un muzeu de diformități și de atrocități de circ de către un antreprenor extravagant care își spunea Laszlo de Vicherny, duce de Parma și alchimist privat al casei de Bourbon, însă al cărui nume adevărat s-a dovedit a fi ser Baltasar Deulofeu i Carallot, de fel din Esparraguera, gigolo și șarlatan de profesie.

Suspomenitul se fălea că deține cea mai vastă colecție de fetuși humanoizi în diferite faze de deformare, păstrați în flacoane cu formol, ca să nu mai vorbim de și mai bogata colecție de ordine de captură expediate de polițiile din jumătate de Europa și America. Printre alte atracții, acest Tenebrarium (căci așa își rebotezase Deulofeu creația) oferea ședințe de spiritism, necromanție, lupte de cocoși, guzgani, câini, femei, schilozi sau lupte mixte, fără a uita de pariuri, un lupanar specializat în damblagii și monștri, un cazinou, un birou de consultanță juridică și financiară, un atelier pentru filtre de amor, o scenă pentru spectacole de folclor regional, teatru de marionete și defilări de dansatoare exotice. De Crăciun se punea în scenă o reprezentație a *Păstorilor* cu participarea întregului catalog al muzeului și a întregii galerii de prostituate. Faima acestui spectacol se întinse dincolo de hotarele provinciei.

Tenebrarium-ul s-a bucurat de un mare succes vreme de cincisprezece ani, până când, descoperindu-se că Deulofeu le sedusese pe soția, pe fiica și pe mama soacră a guvernatorului militar al provinciei într-un interval de numai o săptămână, cea mai neagră dezonoare căzu asupra centrului de recreere și a creatorului său. Înainte ca Deulofeu să apuce să fugă și să-și asume una din multiplele sale identități, o bandă de asasini mascați îl fugări pe ulițele din cartierul Santa Lucía, după care îl spânzură și îi dădu foc în Cetățuie, abandonându-i apoi trupul pentru a fi devorat de câinii sălbatici ce mișunau prin zonă. După două decade de abandon, fără ca nimeni să se deranjeze să retragă catalogul de atrocități al răposatului Laszlo, Tenebrarium-ul fu transformat într-o instituție de caritate publică, aflată în grija unui ordin de călugărițe.

— Doamnele Ultimului Supliciu sau ceva la fel de morbid, zise Fermín. Partea proastă e că sunt tare riguroase în privința tainei locului (din pricina conștiinței încărcate, aș zice eu), drept care va trebui să găsim un subterfugiu ca să ne strecurăm.

În vremuri mai recente, locatarii azilului Santa Lucía erau recrutați din rândurile muribunzilor, bătrânilor abandonati, dementilor, nevoiașilor și ale altor iluminați ocazionali care alcătuiau consistenta lume interlopă barceloneză. Spre norocul lor, îndeobște, o dată intrați, majoritatea rezistau puțin; condițiile localului și compania nu invitau la longevitate. Potrivit lui Fermín, defuncții erau retrași cu puțin înaintea zorilor și făceau ultima călătorie la groapa comună într-un car donat de o firmă de la Hospitalet de Llobregat specializată în produse din carne și cârnățarie, de o îndoielnică reputație, care după câțiva ani avea să fie implicată într-un scandal sumbru.

— Toate astea le-ai născocit dumneata, am protestat eu, copleșit de acest tablou dantesc.

— Înzestrarea mea de născocitor nu merge până într-acolo, Daniel. Așteaptă și-ai să vezi. Eu am vizitat edificiul, cu o ocazie nefastă, să tot fie vreo zece ani de-atunci, și îți pot spune că parcă îl angajaseră ca decorator pe prietenul dumitale Julián Carax. Păcat că n-am luat cu noi niște frunze de dafin pentru a potoli aromele care îl caracterizează. Însă vom avea destul de furcă până să ne lase să intrăm.

Cu asemenea perspective în față, am ajuns pe strada Moncada, care la ora aceea deja se închidea într-un pasaj de cețuri flancat de vechile palate transformate în magazine și ateliere. Litania clopotelor de la biserica Santa María del Mar puncta ecoul pașilor noștri. În scurt timp, o duhoare amară și pătrunzătoare se răspândi în adierea rece de iarnă.

— Ce-i cu mirosul ăsta?

— Am ajuns, anunță Fermín.

30

O poartă din lemn putrezit ne conduse într-o curte interioară străjuită de lămpi cu gaz ce aruncau câte-o rază peste ornamentațiile și figurile de îngeri ale căror trăsături se destrămau în piatra îmbătrânită. O scară urca la primul etaj, unde un dreptunghi de lumină vaporosă contura intrarea principală a azilului. Strălucirea emanată de această deschidere colora în ocru ceața de miasme ce venea din interior. O siluetă colțuroasă și rapace ne privea din arcul ușii. În semiîntuneric i se putea distinge privirea oțelită, de aceeași nuanță cu rasa pe care o purta. Ținea în mână un cub din lemn care fumea și emana o putoare de nedescris.

— Ave-Maria-Preacurată-Cea-Fără-De-Păcat-Zămislită, spuse Fermín fără poticnire și cu entuziasm.